

Kiíratási árak:

ostán vagy házhoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre. 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ em. területen-
 ként 8 fillér.
 Nyílttér és magán-
 érdekű közlemények
 soronkint 40 fillér.

Megjelenik
 minden nap, az ün-
 nepek és vasárnapok
 kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
 Ide küldendő a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

A járadékbirtok.

Debreczen, szept. 28.

A telepítéseknek Magyarországon eddig nagyon csekély gyakorlati eredménye mutatkozik és bár Darányi Ignác földmívelési miniszter a legnagyobb odaadással és lelkesedéssel karolta fel a telepítés ügyét, a finanszírozás kérdésének nehézsége az óhajtott eredmény bekövetkeztének akadályul szolgál. Ujabban e kérdést a járadéki záloghitel megteremtése, járadékbirtok alkotása által vélik megoldani, mely intézmény Poroszországból ered s a parasztgazdaságok létesítésére és berendezésére kiváló sikerrel alkalmaztatott.

A járadékbirtok oly földbirtok, melynek megszerzése akként történik, hogy a tulajdonjog nem vételár, hanem bizonyos évi pénzbeli vagy természetbeli szolgáltatás — az ugynevezett évjáradék ellenében engedtetik át. Poroszországban a járadékbirtokról két törvény intézkedik: egyik az 1890. június 20-iki, a járadékokról, mely azokat megalkotta s a másik az 1891. július 7-iki, a járadékbirtokok létesítésének előmozdításáról, mely azon eszközökről, finanszírozásról és más könnyítésekről intézkedik, melyek

az intézményt népszerűvé és könnyebben hozzáférhetővé teszik. Ez intézmény Poroszországban a belső telepítés leghatalmasabb eszköze lett s valóban a járadékbirtok a telepítés céljaira az eddig megkísérelt eszközök között a legezélt vezetőbbnek mutatkozik.

Törvényünk ezen birtok intézményét nem ösmeri; nálunk azt először gróf Széchényi Imre ösmerette meg az országos gazdasági egyesületben 1893-ban. A telepítésről szóló 1894. V. t.-cikknek törvényhozási tárgyalása alkalmával azonban a képviselőház közgazdasági bizottsága óhajtanónak jelezte, hogy egy, a telepítési ügygel foglalkozó s megfelelő tőkével ellátott s állami felügyelet és befolyás alatt álló járadékbirtok létesíttessék.

A napokban e kérdést szakszerűen tárgyalja dr. Fellner József. „A járadékbirtokok rendszere és alkalmazása Magyarországon” című munkájában s kimutatja, hogy oly tőkeszegény országban, mint a mienk, hol vételártól felett csak kevesen rendelkeznek, a járadékbirtokrendszer az egyedüli eszköz, mely lehetővé teszi az országban a gazdasági belmissiónak, a telepítésnek sikerét.

Kielégíti ez a földbirtok utáni vágyat, az ugynevezett földéhséget, mely a földmives emberben kiolt-hatatlanul él s mely alapja igen sok esetben a földnélkül szükölködők szociális mozgalmainak, — tulajdonhoz juttatja a föld népét, nem mint az örökhaszonbérlet és a bérlet rendszerénél, hol a földmives mindig csak zsellér marad és soha sem tekintheti magáénak azt a földet, melynek gyümölcsét kizárólag munkásságának eredményeként tekintheti.

Es legkiválóbb előnye e rendszernek a többiek felett az, hogy itt a bérletrendszerrel járó rabló-gazdálkodás teljesen ki van zárva, mert állandó befolyást biztosít a telepítőnek a telepes felett, mely előny különösen nálunk, hol az állami telepítéstől várnak eredményt, rendkívül fontos. Egy másik nem kevésbé fontos előnye e rendszernek abban a körülményben rejlik, hogy a birtok gazdasági önállóságának megváltoztatását megnehezíti, nevezetesen több kisebb birtok egyesítését, vagy nagy birtokba való beolvadását kizárja a járadék szolgáltatásának kötelezettsége.

Mint látjuk, a telepítőnek tőkére van szüksége, holott a telepes csak járadékot fizet. E célra szol-

TARCZA.

Az én sorsom.

1900. szeptember 26-án írta:

Könyves Tóth Kálmán.

*Mintha aranyporral
 Lennének behintve
 Multam emlékei
 Szívárványos színbe:*

*Tündéri szárnyakon
 Ugy járnak körültem,
 Mintha csak élnének,
 Hogyha melléd ültem.*

*Alkonyom elértem
 S régi ideáлом,
 Ha merengve nézlek
 Ujra élni látom.*

*Csillaga szemednek,
 Felhője hajadnak:
 Esthajnali fénye
 Ábrándos multamnak.*

*Fellobbanó lángja
 Régi szenvedélynek,
 Üdvöt ad az nekem,
 Ha merengve nézlek.*

Boldogok a szegények.

Irta: *Tolsztoj Leó gróf.*

Az ufai kormányzóságban élt egy Iljasz nevű baskir. Iljasz atyjától nem örökölt gazdaságot. Atyja megházasította s egy évre rá meghalt. Akkor minden vagyona két kancaza, két tehén s egy csomó juh volt. Iljasz azonban tudott gazdálkodni és szerezni, feleségével együtt reggeltől estig talpon volt, legkorábban kelt és legkésőbbben feküdt le. Ily módon vagyona évről-évre gyarapodott és harminezöt esztendő elmúltával gazdag ember volt.

Ekkor kétszáz lova, százötven darab marhája és ezerkétszáz juha volt. Béresei a földeken dolgoztak, a míg a cselédleányok fejték a teheneket és juhokat, végül kumiszt, vaját és sajtot készítettek, Iljasz bőségben élt és az egész környéken irigyelték. Az emberek így szóltak:

— Milyen boldog ember ez az Iljasz. Mindenből annyija van, hogy meg sem kell halnia.

Kiváló emberek keresték az ismerettségét és érintkeztek vele. Messze vidékről jöttek vendégei, a kiket Iljasz mind barátságosan fogadott, megvendégelvén őket étellel és itallal. Akárki jött, készen állott számára a kumiszt, a tea, a halles és báránysus. Ha vendégek érkeztek, rögtön levágtak egy bárányt, ha sok vendég jött egy kancazat mészároltak le.

Iljasznak két fia és egy leánya volt. A fiukat megházasította, a leányt pedig férjhez adta.

Mig Iljasz szegény fiu volt, a fiai

együtt dolgoztak vele. Ők őrizték a lovakat, utolsó marháját is.

Mikor azonban meggazdagodott, elbizakodottá váltak és az egyik iszákoskodni kezdett. A legidősebb a verekedésnél elpusztult és a fiatalabb, akinek nagyravagyó anyósa volt, nem akart tovább engedelmeskedni. — Iljasz kénytelen volt neki kiadni a részét.

Odaadott neki egy házat és sok baromot, miáltal vagyona megapadt. Nemsokára ezután a juhok között valami betegség ütött ki és sok elpusztult belőlük. Ezután inséges esztendő következett, takarmány nem termett és a tél folyamán sok marha elpusztult. A kirgizek elvették Iljasz legjobb darab földjét. Birtoka folyvást csökkent. Mindig többet veszített, ereje elfogyott és hetven éves korában odajutott, hogy el kellett adni a prémeket, szőnyegeket, nyergeket és kibitkákat. Most már semmije sem volt és öreg napjaira feleségével együtt más emberekkel kellett kenyeret keresnie. Semmije sem maradt más, mint a testén való ruha és felesége, Semsamagi Fia távoli vidéken lakott, leánya meghalt.

Szomszédjuk Muhamedsah részvételt érzett a két öreg iránt. Ez jó ember volt; nem volt sem gazdag, sem szegény és egyforma életet élt. Visszaemlékezett Iljasz vendégszeretetére és így szólt:

— Elj, nálam Iljasz, öregeddel együtt. Nyáron dolgozz erődhez képest, télen pedig hízald a marhákat. Samsemagi fejtheti a kancazákat és kumiszt készíthet. Ezért adok nektek ételt és ruhát. Mondjátok meg továbbá, hogy mire van még szükségetek, szóljatok, azt is megkaphatjátok.

gálnak a járadékbankok, melyek lehetővé teszik, hogy a birtokosoknak a járadék átengedése mellett a birtok vételára kifizettessék, illetőleg előlegeztessék.

A kis és középbirtokoknak nagy számban való létesítésére tehát e rendszer rendkívül alkalmasnak mutatkozik s ez az eszme vezette Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert a tízezer hold felparcellázásánál s óhajtandó volna, hogy az ily birtokalapítás törvényhozási intézkedés által megkönnyíttessék. Mert ez intézmény alkalmazása a mezőgazdasági hitelügy legezlszerűbb megoldásául ígérkezik s mert a kisgazdák eladósodásának legveszedelmesebb forrásait dagná be. Első feladat azonban a járadékbankok felállítása, melyek a járadék birtokok létesítésénél mint közveitők szerepelnek.

Ezen bankoknak lényegesen különbözni kell a nagy hitelintézetektől, inkább a szövetkezeti hitelegyletek mintájára alakulhatnak s kívánatos, hogy a járadékok megválthatósága mindig kikötessék, mert ellenkező esetben a megválthatatlanság könnyen oda vezetne, hogy a régi urbériséghez hasonló viszonyok következzenek be.

A járadék birtok intézménye tehát azon orvosos, mely erős kisgazdasági osztályt van hivatva megteremteni, mely a szociálistizmusnak s egyéb gazdasági bajainknak megszüntetését eredményezné.

A hitbizományok, a nagybirtokok a népesség csökkentésére és a kivándorlások előmozdítására mindig befolyást gyakorolnak, a tapasztalatok azt bizonyítván, hogy

azon megyékben kedvezőtlenek feltűnően a népességi viszonyok, hol a hitbizományi birtokok el vannak terjedve, mivel ily helyeken az önállósítás nehézsége a házasságok számát s azok termékenységét csökkenti. A miből következik, hogy gazdasági politikánk iránya a kisbirtokok, a kis existenciák szaporítása lehet, mert ez felel meg a magyar faj gyarapítása érdekeinek s e mellett érhetjük el azon célt, hogy a magyar földön a magyar legyen az ur és a kié a föld, azé a hatalom.

Felekezeti béke.

Debreczen, szeptember 28.

(—s) Pápán, a dunántúli ev. ref. egyházkerület közgyűlésén ismét felemelte szavát az „öreg“ Tisza, hogy óva intse egyházát és hazáját a felekezeti széthúzások veszedelme ellen, mint a hogy csak pár napok előtt óva intette Nagyváradon pártját, a szabadelvű pártot a pártegység megbontásának veszedelmétől.

Ennek a mi kis, magára utalt nemzetünknek csak az összetartás, a lehetőleg egységes együttműködés adhatja meg a szükséges erőt, a nemzetek létért való küzdelemben s az agg és tapasztalt politikus éles szeme aggódva látja, hogy egyrészt a liberális párt egysége, másrészt a felekezeti béke veszedelemben forognak a külföldről hozzátkerülő reakzionárius áramlatok miatt.

Mert azok a veszedelmes nemzetellenes reakzionárius áramlatok, melyeknek külső kifejezője nálunk a néppárt és az ő működése, nem kizárólag Zichy Nándor gróf és Molnár apát találmányai, sőt még Rakovszky István és Lepsényi páter is ártatlanok benne, mert ezek az urak

és vezérek egyszerűen eszközei, sőt bizonyos mértékben talán öntudatlan eszközei annak az alattomos ultramontanizmusnak, mely az utolsó évtizedekben oly veszedelmesen körülhálózta egész Európát s melynek romboló hatását nem csupán nálunk észlelhetjük.

Egyik áldozata, mely már-már végsőket vonaglik, szerencsétlenségünkre épen Ausztria s ott van a büszke francia republika, melyet gyökerében megtámadott, Olaszország gyöngítésén is derekasan dolgozik, Spanyolország derutja, habár régebbi kellel, szintén számlájára írható, de sőt már a nagy német birodalom romlásán is munkál Bajorországban, sőt Berlinben, hol egyik legvadabb ultramontan lap, a „Germania“ dühöng és legujabban meg Oroszországgal kezd kaczerkodni a szláv érdekek istápolásával, a mi egyenesen a mi bőrünkre megy, vagy menne, ha menne, lévén ezéja egy katolikus délszláv birodalom alapítása Horvátország, Dalmácia, Krajna és Isztria, no meg, hogy Stadler érsek vágya is teljesüljön, Bosznia és Hercegovina egybekapcsolása által.

A világtörténelem tanúsága szerint, az ultramontanizmusnak, a nemzetek e nagy veszedelmének nem ez az első megpróbálkozása az új kor felvilágosodott haladásával szemben, de bár ha csak lappangva jön és eltűnik ismét, mihelyt a haladó és felvilágosodott kor tudatára ébred rejtett céljainak és lerázza magáról, mint egy kellemetlen élősdit, azért időközben mégis igen sok bajt okozhat s könnyen tönkre tehet, romlásba juttathat (mivel megosztja az erőt és visszavonást okoz) különösen olyan kis nemzeteket, mint a mienk.

Ezért nem szabad könnyen venni az olyan látnoki figyelmeztetéseket, mint a minöket az „öreg Tisza“, a nagy és tapasztalt politikus mindkét beszédében mondott. Videant consules...vigyázatok konzul-

Iljasz köszönetet mondott szomszédjának és így élt a feleségével együtt, mint munkás Muhamedsahnál. Eleinte nehezen ment, de később mindketten megszokták és erejükhez képest munkálkodtak.

Muhamedsahnak előnyére vált, hogy ilyen munkásai vannak. Minthogy az öregeknek maguknak is volt birtokuk, minden munkában járatosak valának, nem lebzseltek és elkövettek minden tőlük telhetől. Muhamedsahnak magának is fájt látni, hogy ezek az emberek, akik oly magasan voltak, oly mélyre sülyedtek.

Egyszer történt, hogy Muhamedsahhoz valahonnan messziről rokonok jöttek látogatába. Egy mollah (arab pap) kísérte őket.

A gazda megfogott egy kost és levágatta. Iljasz lehozta a kosról a bőrt, megfőzte az állatot és beküldte a vendégeknek. Mikor ezt megették és théát is ittak, kumiszszal frissítették fel magukat.

A házigazda és a vendégek puha vánkosokan ültek, csészékből kumiszt ittak és társalogtak. Mikor Iljasz munkáját bevégezte, elment az ajtó mellett. Muhamedsah látta őt és így szólt rokonaihoz:

— Láttátok azt az öreget, a ki erre ment?

— De mi különös van rajta?

— Ó volt a leggazdagabb mindenek között. A neve Iljasz. Bizonyosan hallottál felőle.

— Bizonyára hallottam felőle. Hiszen hire messze terjedt.

— Nem maradt semmije. Nálam él mint munkás, felesége pedig a kanczákat feji.

Az idegen csodálkozott, csettintett a nyelvvel, megrázta a fejét és így szólt:

— A szerenese olyan forgandó, mint — a kerék; egyiket felemeli a magasba, a másikat pedig lesújtja a mélységbe. Az öreg bizonyosan epezti magát?

— Ki tudhatja azt? Csendesesen magának él és derekasan dolgozik.

Erre a rokon így felelt:

— Nem lehetne vele beszélni? Ki szeretném kérdezni életének folyása felől.

— Miért ne? Lehetséges, — válaszolt a gazda és kikiáltott a kibitkából:

— Nagyapuska, gyere be, igyál kumiszt. Hozd magaddal az öregedet is.

Iljasz és felesége beléptek. Iljasz köszöntötte a vendégeket és gazdát, elmondott egy imádságot és lekuporodott az ajtó mellé; az öreg asszony a függöny mögé ment és a háziasszony mellé ült.

Iljasznak adtak egy csésze kumiszt. Ő meghajtotta magát, ivott egy keveset és félretette a csészét.

— Hogy vagy nagyapuska? — kezdte a szót a rokon. — Ugy-e, nehezedre esik, mikor bennünket látsz, visszagondolni korábbi életedre, a melyet szerencsében és boldogságban töltöttél, most, a mikor oly szegénységben vagy?

Mosolyogva felelt Iljasz:

— Ha én beszélnék neked boldogságról és boldogtalanságról, nem hinnéd el. Kérdezd meg inkább az öreget. Egy asszonynak, a mi szíven van, az a nyelvén is, ő bizonyosan a teljes igazságot fogja mondani.

A vendég átszólt az asszonyhoz:

— Mondd, hogyan gondolkodol korábbi szerencsédre és mostani szerencsétlenségedről?

Semsemagi így felelt a függöny mögül:

— Én így gondolkozom: ötven évig éltünk az öreggel. Kerestük a boldogságot és nem találtuk. És csak most, körülbelül egy év óta, mióta semmink se maradt és munkássorban élünk, találtuk meg az igazi boldogságot. Ennél másra nem is vágyunk.

Eme szavak fölött igen csudálkozott az idegen. A gazda is nagyon csudálkozott és hátravetette a függönyt, hogy az öreg asszonyt láthassa. Az anyóka keresztbefont karokkal, mosolyogva nézett az öregre és az öreg is mosolygott. És aztán még egyszer így szólt:

— Igazat mondom és nem tréfálok: egy félszázadon keresztül kerestük a szerencsét, nem találtuk meg addig, amíg gazdagok voltunk. Most nem maradt semmink, idegennél keressük kenyerünket — így megtaláltuk a boldogságot.

— És miben áll a ti mostani boldogságtok?

— A mi gazdagok voltunk, egy órai nyugalomunk sem volt, nem beszélhettük ki magunkat, nem gondolhattunk lelkünkre, nem imádkozhattunk Istenünkhöz. Mennyi gondunk volt! Vendégek jöttek és velük a gond: mivel vendégljük meg, mivel ajándékozzuk meg őket, hogy ne pletykázzanak felőlünk? A mikor elmentek, a béresek után néztünk. — Ezek szerettek henyélni, jobbizüen enni, — mi azonban a mienket iparkodtunk összetartani — és ekkép vétkeztünk. Gondot okozott nekünk, hogy a farkas ne tépjen szét egy csikót vagy borjut, hogy tolvajok ne károsítsanak meg bennünket. Mikor lefeküdtünk, nem nyughattunk békében, hogy a bárányok nem nyomják-e nagyon egymást s az éjszaka közepén föl-

lok, de vigyázzatok ti többiek is, ti nép, ti mindnyájan, a kik jó magyarok vagytok, nehogy veszedelem érje a hazát, nehogy a felekezeti viszályok gyökeret verhessenek közöttetek.

Ne legyetek katolikusok és ne legyetek reformáltak, vagy más vallásuk, hanem legyetek magyarok minden előtt, Magyarország pedig továbbra is a szabadság, a felvilágosultság s a vallási türelmesség hazája legyen, mely ellentálljon a néppárt áldatlan és hazafiatlan próbálkozásainak.

A kínai háború.

— *Expresz tudósítás.* —

Budapest, szept. 27.

A hamis hírek gyártása már a londoni és amerikai körökben is divatos kezd lenni. Eddig a délafrikai harcztérről Londonon keresztül jövő híreket mindig a legnagyobb bizalmatlansággal fogadta az európai sajtó, mert az angol cenzura hamisított. A kínai háboruban is megszoktuk, hogy a kínaiak és az alattomos ravasz Li-Hung-Csang felől érkező híreknek nagyon kevés hitelt adjunk.

Hogy most egyszerre a londoni és washingtoni diplomáciai körökből hazug hírek kerülnek elé, azt annak lehet tulajdonítani, hogy Németországot külön törekvésekkel, érdekhajhászással akarták meggyanúsítani.

A hivatalos czáfolat így hangzik:

A „Kölnische Zeitung“ határozottan megczáfolja azt a hírt, mintha Waldersee ultimátumot intézne Kínához. Ezzel a hírrel csak azt a látszatot akarták kelteni, mintha Németország a Yangest terület megszerzését akarná. Ezzel szemben konstatálódó, hogy Németországnak semmi oly külön törekvése nincs, a mely a többi nemzetek érdekeit sértené. Az sem áll, mintha az angol válasz elutasította volna a német javaslatot és Amerika válaszához csatlakozott. Angolország még egyáltalán nem válaszolt.

keltünk, alig nyugodtunk meg ismét, közeledett a gond, hogy miként lássuk el magunkat abrakokkal.

De nemcsak ez — magunk között sem volt egyetértés. — Ő így akart valamit csinálni én amugy — ennek veszekedés és bűn lett a következménye. Gond következett, gond vétek után — és egy boldog óránk sem volt.

— És most?

— Most ha felkelünk, szeretetben és egyetértés között beszélgetünk. Nincs mi fölött vitatkoznunk, nincs ami gondot okozon — csak egy gondunk van, hogy urunkat szolgáljuk. Így erőnkhez képes kedvvel dolgozunk, hogy az urnak ne legyen kára, hanem nyeresége. Ha a munkából jövőnk, az ebéd kész, kész a vacsora is és kumiszban nincs hiány. Ha hideg van, a kályha mellett melegszünk, vagy pedig felvesszük a bundát. Arra is van időnk, hogy beszélgessünk, lelkünkre gondoljunk, imádkozzunk Istenhez. Ötven évig kerestük a szerencsét és most megtaláltuk.

A vendégek nevettek.

Iljász azonban így szólt:

— Ne nevessetek, testvéreim. Nem tréfáról van szó, hanem az emberi életről. Az öreg és én bolondok voltunk, a miért gazdaságunk elvesztése miatt sirtunk. Most megmutatta nekünk Isten az igazságot, nem szórakoztatásokra, hanem javatokra fedeztük fel nektek ezeket.

— Ez a böles beszéd, — erősítette meg a molah, — Iljász igazat mondott. Így áll ez az írásban is.

A vendégek elgondolkoztak és nem nevettek többé.

Kifejezést adtunk már annak, hogy a Waldersee hadüzenetéről és ultimátumáról szóló hírek teljesen érthetetlenek. — Annál inkább, mert Waldersee mint az összes hatalmak megbízottja, külön megbízás nélkül nem szerepelhet Kínával szemben, mint hadüzenő fél. Miat Németország külön megbízottja sem üzenhet háborút, mert ez a szereplése a tulajdonképeni kiküldetésével inkompatibilis volna. Világos tehát, hogy a bizonytalan provenienciájú híresztelések csak inszINUÁCIÓK voltak, melyek azonban Németországnak mindenkor korrekt magatartását egy cseppet sem érintették.

A mi Anglia czáfolatát illeti a német jegyzékre adandó válasz ügyében, nem lehetetlen, hogy Salisbury tényleg mondott valamit Hatzfeld gróf londoni német nagykövetnek, a miből arra lehet következtetni, hogy Anglia a bűnösök feltétlen kiadásának követelésével a béketárgyalások lehetőségét félti. Tekintve azonban, hogy Berlinbe eddig semmiféle hivatalos válasz Londonból nem érkezett, nem lehet Anglia állásfoglalását egyelőre precizizozni.

A hivatalos londoni czáfolat így szól: A német körlevélre az angolok a választ még nem adták meg. Semmi kétség benne, hogy a válasz a német javaslatnak kedvező lesz. A tegnapi diplomáciai fogadáson Rosebery megmutatta az egyik nagyhatalom képviselőjének Angolország válaszát, a mely többek közt azt mondja, hogy a béketárgyalásokat nem szabad elhalasztani, a bűnösök kiszolgáltatásának kérdése miatt.

Amerika nyílt állásfoglalása kissé meglepte a világot, mert semmi sem akadályozta meg abban, hogy a hatalmakkal egyetértőleg járjon el. De most ujabban oly határozottan ellene fordul a német javaslatnak, hogy ez az állásfoglalás sokkal meglepőbb és váratlanabb. Amerika nem akar háborút, mert nem ismer okot a háborúra Kína ellen.

A washingtoni kormány vagy Kína protektorának akarja magát feltolni, vagy a Fülöp-szigeteken történtek miatt akarja a kínai akciókat a maga részéről beszüntetni. Kivánatos, hogy az utóbbi ok legyen a nézetváltoztatás igazi oka, mert ellenesetben oly komplikációk állhatnának elő, melyek a háború további folyamára igen szomorú következményekkel járnának.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Debreczen, szeptember 28.

Ma folytatta Debreczen szab. kir. város törvényhatósága bizottsági közgyűlését. A közgyűlésnek mai napra csupán egy tárgya maradt, a jövő évi költségelőirányzat tárgyalása.

Kevéssel 9 óra előtt nyitotta meg Degefelföld József gróf főispán a közgyűlést.

A jövő évi költségelőirányzat.

Vecsey Imre t. főjegyző olvasta fel a felügyelő, gazdasági-, jog és pénzügy bizottság, valamint a városi tanács javaslatát, mely szerint a költségvetés tudomásul veendő.

A közgyűlés a költségvetést felolvasottnak tekinti.

Vecsey Imre tanácsnok — mielőtt a közgyűlés a költségvetés tárgyalását megkezdi — felszólal és tudomására hozza a közgyűlésnek, hogy a miniszter felszólítása értelmében az idei költségvetés új beosztással készült el, úgy hogy az most egyszerűbb és könnyebben áttekinthető. Majd a változtatásokat ösmerteti. Kéri az új beosztás tudomásul vételét. Majd áttér a tanács álláspontjának indoklására a költségvetést illetően. A költségvetés elfogadását ajánlja.

Kiss Albert általánosságban szól a költségelőirányzathoz. Elérkezettnek látja az időt, hogy e nagy város háztartásának költségeit komolyan megvitassuk. Először, hogy 3 kedvező jelenséggel találkozunk. Első, hogy a miniszter hívta fel a tanácsot, hogy a

költségvetést úgy készítsék, hogy az könnyen áttekinthető legyen. Második az, hogy halasztott ebben a teremben a költségvetésnél indokolás, harmadik az, hogy a tanács ezuttal a költségelőirányzat részleteivel komolyabban foglalkozott, — mit a multban nem igen tett. Ezeket, mint haladást örömmel konstatálja. Majd kifejti azt, hogy a költségvetésből ma sem lehet megérteni, nem lehet tiszta képet alkotni, mit a felügyelők — kik e téren szakértők — szintén konstatálnak jelentéseikben. Kifogásolja, hogy az egyes főrovatoknál nincs meg az indokolás, mit 6 már 3 éve kér. Ohajtja, hogy a költségelőirányzatban mindegyik szaktanácsnok működjek közre. A tanácsnokok által készült előirányzatokat aztán vizsgálja át a főszámvevő. A rendes bevételeknél 3 helyen nagy összegeket törültek, de miért, az nincs indokolva.

Majd egyenként foglalkozik ezzel a három tétellel. A mult előirányzatban a szeszűzlet nyereségét 100.000 koronára — most csak 30.000 koronára — tehát 70.000 koronával tették kevesebbé. Hogy lehet ez, hogy minden indokolás nélkül 70.000 koronát leütnek. Az erdőkezelésnél, valamint a cserép- és téglagyártásnál törült bevételeknek indoklását sem találja sehol.

Majd egyes részletekre mutat a költségvetésben, hol szembetűnő a hiba. A kiadásoknál ugyancsak kéri a költségek fel-emelésének indoklását. A költségvetés elfogadásának indoklása azt mondja, hogy a kiadás azért emelkedik, mert a város sokat áldoz most kulturális czélokra. Ő soha sem tagadta meg hozzájárulását a kulturális czéloktól, de egyik fő kulturális czélra, népisiskolákra keveset lát a költségvetésben, mikor az iskolák zsufolva vannak s akolt alakítanak át népisiskolának. Az elfogadás mellett felhozott indokot elfogadhatónak nem találja.

Megszivlelendőnek találja a felügyelő bizottság jelentésének következő szomorú passzusát:

„Ezzel kapcsolatban azonban kötelességünknek tartjuk rámutatni, hogy részben ezen fedezeti tételek bizonytalan és késedelmes befizetésénél fogva, részben azért, mert különösen az előző években a folyó bevételekből fedeztetett nagyon sok beruházás, a házipénztár folytonos zavarokkal küzd és ha a Tekintes Tanács ennek elhárítására kellő intézkedést időben nem tesz, a házipénztár nem lesz azon helyzetben, hogy fizetési kötelezettségének eleget tegyen.“

A bizottságnak fenti javait szomorúnak találja. Végül határozati javaslatot nyújt be, hogy a költségvetés adassék vissza a tanácsnak, hogy az összes bevételek, valamint kiadások tételeit indokolja meg s így terjeszszék elő.

Vecsey Imre tb. főjegyző kijelenti, hogy a tanácsot semmiféle szándék nem vezeti, hogy a legerősebb fegyvert kellene ellene felhasználni. A tanács nyíltan terjesztette a költségvetést a közgyűlés elé. Nagy örömmel hallotta azokat az új módokat, melyeket Kiss Albert felhozott. A tanács is így vélekedik s ezt igazolja az, hogy az idén már a költségvetés úgy készült, hogy a szakreferensek készítették el a költségelőirányzataikat s a tanács a számvevőség közreműködésével állította össze. Meglehet, hogy ez a költségvetés sem csálhatatlan, de a tisztességes jó szándékot senki sem tagadhatja meg a tanácstól. A szeszűzlet tételénél, hogy 70.000 koronát a bevételből leirtak — tévedett a felügyelő bizottság, kinek jelentésében van az, hogy 70.000 koronát leirtak s így a jelentés alapján Kiss Albert is. Majd az előirányzat számadataival bizonyítja a tévedést. Válaszol Kiss Albertnek a másik két bevételi rovatnál tett megjegyzéseire.

A városi tanács mindent elkövet, hogy a hátralékok befolyjanak. Hogy nem folynak oly könnyen be, azt a rossz közgazdasági viszonyokban találja. Azoknak a hátralékoknak legnagyobb része biztosítva van. A tanács maga működik közre, hogy a kiadások csökkenjenek s az átkos pótdadó megszűnjék.

Kiss Albert személyes kérdésben tett felszólalása után Király Gyula tanácsnok szól. Kiss Albert nehézményezte, hogy a felügyeletére bízott téglagyár bevételeit 30000 koronával csökkentette s a kiadást a múlt évihez képest felemelte, összehasonlítást tett az előző évi bevételek és kiadások között s kimutatta, mi tette indokolttá a bevétel csökkentését.

Török Gábor főerdőmester adja meg ezután felvilágosítását Kiss Albert azon észrevételére, hogy az erdősegeknél 40000 koronával kevesebb bevételt irányoztak elő.

Bakonyi Samu dr. készséggel elősmeri a jó szándékot a tanácsnál, elősmeri a nyíltságot is. Nem tudta sem őt, sem mást meggyőzni, bebizonyítani, miért csökkent a szesz-üzlet jövedelme. Azt mondották, hogy kell a szeszület, mert akkor eszikken a pótdó s ime nemhogy eszikken, de 9% -kal felemelni javasolja a tanács. Az adott felvilágosítást nem fogadhatja el, mert úgy sem láthatja indokolt magyarázatát, miért a nagy különbség. Az erdőmester felvilágosítását nem fogadja el s a bevételek leszállítását nem tartja indokoltnak, ugyszintén nem nyugtatta meg Király tanácsnok felvilágosító magyarázata sem. Ezeket a magyarázatokat különben köszöni, de épen ezek a magyarázatok teszik szükségessé a költségvetés részletes tudakolását. Rámutat, hogy pl. egy tétel — meglehet tévedésből — a kiadások rovatába kétszer van felvéve. Elfogadja a Kiss Albert által benyújtott határozati javaslatot.

Zádor Lajos egy tételt, az erdő tételét nem fogadhatja el. Indokolja is, miért nem fogadja el a kifogásolt erdőtételt. Elfogadja a költségvetést általánosságban, mert ilyen gazdálkodás mellett más költségvetést nem kaphatunk. Mig mi nem értékesítjük javainkat — főként a Hortobágyot — addig más költségvetést nem kaphatunk.

Dr. Szántó Sámuel kijelenti, hogy a felügyelő bizottság jelentésében ellentét nincs a tanácssal, rosszakarat nem olvasható ebből ki. Elősmeri, hogy a felügyelő bizottság feladatát megnehezítette az, hogy nem volt indokolás, de jó lélekkel mondhatja, hogy az reális s ellehet fogadni. Attér a részletre. A szeszületnél ők nem tévedtek, ők helyesen csoportosították. Nemesak négy tételnél részletezés — ők ennek felemlítésével csak a bizottsági tagok figyelmét akarták felhívni erre az örvendetes körülményre, de ez a részletezés a többi tételeknél is észrevehető. A kifogásolt tételeket bonczolgatja ezután s kimutatja a tételek realitását. Arra a megjegyzésre, hogy egy tétel kétszer szerepel, szintén megnyugtató választ ad. A felügyelő bizottság jelentéséből egy szakaszt idézett Kiss Albert ur s ezt vádként hozta fel a tanács ellen. Ez nem vád, hanem a helyzet tiszta, őszinte feltárása. Kéri a költségvetés elfogadását.

Kola János dr. kijelenti, nem kételkedik a költségvetés realitásában, de a kik azt mondják, hogy egy költségvetést előterjeszteni indokolás nélkül nem lehet, nagyon helyesnek tartja. Indítványozza, hogy utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy jövőben a költségeloirányzatot alapos indokolással terjessze elő a tanács.

Kondor Kálmán számvevő felvilágosítást ad, miért fordul elő egy tétel két ízben a kiadások rovatában.

Ezután szavazásra került a sor. A közgyűlés 52 szavallal 27 ellenében a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

A részletes tárgyalásnál nem igen voltak különösebb észrevételek s így részleteiben is elfogadták a költségeloirányzatot, mire a közgyűlés véget ért.

HIREK.

— **Kinevezések.** A debreczeni ítélőtábla elnöke Kőszegi Géza m.-szigeti kir. járásbírói díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká és dr. Joanovics György Ernő szatmárnémeti-i kir. törvényszéki díj-

talán gyakornokot szintén segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **A debreczeni akadémia ifjúságának tiltakozó gyűlése ügyében,** melyet a budapesti Egyetemi Kör véres választásai és mostani klerikális iránya ellen, — mint már jeleztük — ma d. u. akartak tartani, nevezetes fordulat történt, melynek folytán a pesti sajtó s az ország közvéleménye még jobban ama határozat felé fog irányulni, melyet a debreczeni ifjúság, mint a vidéknek egyik irányítója meghozand.

Kö p ö s d i Dezső, az Egyetemi Kör múlt évi elnöke s az Egyetemi Kör mostani irányának fő-fő harciosa, kinek nevével kapcsolatban emlegetik a Pesten történeteket, ma délelőtt sürgőnyt küldött a debreczeni akadémiai ifjúsághoz, melyben ez áll:

„A tiltakozó gyűlésre lemegek, a magyar ifjúság közös kincsének: becsületének érdekében kérem és kívánom, várjatok meg, fél hétkor ott leszek, a rettenetes következményekért lelketeken a felelősség, választ kérek azonnal fél hétkor vártok-e? Köpösi Dezső, az Egyetemi Kör volt elnöke“.

E távirat folytán C s i g h y Andor senior, a gyűlés leendő elnöke s Kun Béla, a Joghallgatók Segítő Egyesületének elnöke, az ügy előadója, dr. K é r é s z y Zoltán h. akad. igazgató engedélyével elhalasztották máról a gyűlést s idejét holnap d. u. 5 órára, helyül a VI. sz. tantermet tüzték ki, alkalmat akarván adni Köpösi Dezsőnek, hogy bejelentett részvételét és beszédét megtarthassa. E figyelmet megtették iránta, ugyis, mint az áprilisi debreczeni kongresszus egyik elnöke iránt, bár a debreczeni ifjúság abban a véleményben van, hogy kimondandó határozatát a Köpösi érvelése nem lesz képes befolyásolni. Mindenesetre jó volna még, ha a liberális párt részéről is lejönne valaki, hogy így annál tisztábban álljon a dolog, melyhez sok tekintetben a magyar ifjúság sorsa, jövője és reno-méja van kötve.

— **Áthelyezett tanár.** Rázso Imre helybeli gazdasági tanintézeti segédtanárt a földművelési miniszter a kolozs-monostori gazdasági tanintézethez helyezte át.

— **Bécsi nagyiparosok Debreczenben.** A bécsi nagyiparosok ma reggel hagyták el városunkat. Kellemes — mint ők maguk mondák — feledhetetlen emlékekkel távoznak innen, abból a városból, melynek üzleti érdeke őket évek óta ide köti, de a melyről még nem láttak, nem ösmertek s a melyről azt hitték, hogy az állattenyésztésen kívül a kultúrának, kereskedelemnek nyomát sem fogják találni. Annál kellemesebben lepte meg őket a város s személyesen győződtek meg, hogy bizony van itt kultúra is és kereskedelem is. Feledhetetlen lesz előttük a szivélyes, igazi magyar vendégszeretet, melyben városunk falai között részük volt. Eljöttek Debreczenbe, hogy megösmernék a várost, annak kulturáját, kereskedelmét. Minderről meggyőződhetek, hogy nem vagyunk olyan barbárok, mint a milyeneknek nemesak külföldön, de még Ausztriában is hisznek bennünket. Ezt elérték azok, kik városunkba hozták a bécsieket, kik hazatérve, bizonyára másképp beszélnek majd Debreczenről s a magyarokról. Tegnap este a bécsi vendégek Ungváry József sertéskereskedő házában vendégszeretetét élvezték. A bécsieken kívül ott voltak Komlóssy Arthur főjegyző, Abraham László főügyész, Vecsey Imre tb. főjegyző, Király Gyula tanácsnok s még számosan. A házigazda s felesége igazi magyar vendégszeretettel fogadták vendégeiket s olyan pazar magyar vacsorát szolgáltak fel, hogy a bécsiek csak bámultak s elhitték, hogy mégis igaz az, mit a magyar pártlan vendégszeretetről ők is hallottak. Komlóssy Arthur főjegyző volt az első, ki felköszöntött mondott a vendégeikért. Schleifelder Hugó a maga és társai nevében mondott köszönetet azért a vendégszeretetről, melyben részük volt s a melyben — habár ő és néhány társa az ország több nagyobb városá-

ban megfordult, — nem részesültek. Köszöni a város hatóságának s a debreczenieknek a fogadtatást. A város lakosságát élteti. Kedélyesen folyt a vacsora, mialatt több felköszöntőt mondottak a vendégszerető házigazdára s kedves nevére, a városi hatóság jelenlevő képviselőire, a vendégekre. A társaság a Magyarok lelkesítő zenéje mellett éjjelutánig élvezte Ungváry családjának vendégszeretetét.

— **A polgármester jubileuma.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester a jövő hónap tizenhétedikén ünnepeleli meg polgármesteri hivataloskodásának huszonöt-éves évfordulóját. Eredetileg október 11-ére tervezték e jubileumot, de e napon úgy a főispán, mint a polgármester Hódmezővásárhelyre utaznak egyházi értekezletre. A jubileumhoz számos körben készülnek s mindent elkövetnek, hogy annak sikere fényes legyen. A jubileum napján diszközgyűlés lesz a Bika disztermében, majd a jubiliás fogadja a tisztelő küldöttségeket. Este pedig diszbankett lesz a Bika szálló disztermében.

— **A pancsovai dráma áldozata.** Rác Lajos kir. törvényszéki vizsgálóbíró, a kit Tadios Mita bukott kereskedő hivatalában lelőtt, tegnap belehalt sebébe. A városban nagy és általános részvétet kelt a szép jövő előtt álló férfiú tragikus vége, aki egy őrző ember érthetetlen bosszújának lett az áldozata.

— **Debreczeni kertészeti kiállítás 1899. évben.** Már most egy éve mult, hogy Debreczenben kertészeti kiállítás rendeztetett és mai napig nincsenek a kitüntető a kitüntető jelvények birtokában.

Az alulirothoz igaz, hogy érkezett egy része érme- és elismerő okleveleknek a magy. műkertészek és kertgazdák országos képző és segélyző egyesület elnökségétől, de nem mind (különösen diszközlevél nem érkezett egy sem) és ennél fogva a kiosztást halasztottam el, majd ha mind együtt lesz.

És miután számtalanszori felszólításomnak nem volt idáig eredménye, kénytelen vagyok a nálam levő kitüntető jelvények tulajdonosainak névsorát a n. é. közönséggel tudatni azon megjegyzéssel, hogy az érme- és okmányok nálam átvehetőek naponta reggel 7 órától 9-ig, d. u. 1 órától 2-ig.

Névsor:
Csanak János, Riesz Lipót, Harmath Gergely, Dávidházy Kálmán, Csáky János, Kálmán Dezsőné, Török Gábor, Kovács Balázs, Koncsek Géza, Szentpály Benő, Stekli Adolfné, Dubsehörb Józsefné, Harmath Gergelyné, P. Szabó Kálmán, Balogh Imre, Tarbay József, Dörre Ferencz, Somogyi Pál, Bartha Lajos, Stekli Adolf, Tóth Ferencz, Liptay Gáborné, Berger Henrik, Farkas Gyula, Torday Gábor, Balka József, Nagy Ferencz, Városi szegényház, Nitz Istvan, Fehértói István, Nemes Zoltán, Budaházy Albert, Márk Endre, Debreczeni Lajosné, Hadházy Ferencz, Botos János, Ganofszky Lajos, ifj. Csanak József, Liptai Jenő, Debreczeni szőlő- és bor-szövetkezet, Somogyi Pálné, Zellinger Ede, Medgyessy Lajosné, Horváth István.

Tisztelettel: Heykál I. Ede, a fűvészkert főkertésze, mint a kiállításnak volt végrehajtó bizottsági elnöke.

*
A fentiekhez az a megjegyzésünk, hogy a dolog természete és szokás szerint a kiállítás rendezőségének volna kötelessége a díjaknak a kitüntettekhez elosztása, nem pedig megfordítva s ez az oka, hogy a kiállítók mindaddig a díjak átvételért nem jelentkeztek s ezelszerű volna, ha a végrehajtó bizottság elnöke a díjakat postán, vagy küldőnevez utján juttatná el a kitüntettekhez. (Szerk.)

— **Megégett gyermek.** Rottmann Dávid szatócs és kisvendéglős a Varga-kertben. Szomorú eset hozza most nevét az újságba. Három gyermeke volt a törekvő embernek, kik tegnap együtt játszadoztak az udvaron. Az egyik játszás közben gyufát kerített valahonnan s örömmel gyujtogatta meg. A

gyufa gyújtogatása azonban nagy veszedelmet okozott, mert a két éves kis fiu ruhája tüzet fogott tőle s mire anyja segítségére sietett, már lángokban állott. A kis gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy mielőtt kórházba vihették volna, meghalt.

— **Esperesválasztás.** A máramaros-ugocsi ev. ref. egyházmegyében a napokban bontattak fel a presbyteriumok beadott szavazatait. Az üresedésben levő esperesi állomásra nagy szótöbbséggel megválasztott Szikszay Zoltán máramaroszigeti ref. lelkész. Szavazatokat kaptak még Biky Ferenc gyulai, Tót Ferenc, técsői és Tegze László fertős-almási lelkészek. A megválasztott esperes a fiatalabb lelkészi generáció egyik rokonszenves, ambíciózus tagja, főiskoláknak nemrég tanítványa, a kit korán, 36 éves korában ért a szép kitüntetés. — Működéséhez egyházmegyéje szép reményeket fűz.

— **Öngyilkosság a főiskolában.** Ma reggel fél hat órakor lövés rázkódtatta meg a főiskola csendjét. Még alig járt valaki akkor arra s nem is igen ügyelt a lövésre senki.

Pedig ez a lövés egy erőteljes, egészségtől duzzadó férfi életét oltotta ki, aki eddigelé még ismeretlen okból dobta magát az enyészet karjaiba.

Városszerte ismerték a ref. kollegium portását, a tagbaszakadt, nyalka Fekete Miklóst, aki negyvenkét éve daczára az ifjuság rózsáit hordta arczán s egész mivolta a hosszú életet árulta el.

Kedélyes természetű, értelmes, ügyes ember volt. A tanuló ifjuság is ragaszkodott hozzá, aki egyházkerületi gyűlések alkalmával festői szép alak volt az ajtó előtt s bizony nem egy falusi tiszteletes ur szemekéért meg rajta.

Tegnap éjjel mulatott Fekete Miklós s kissé ittas állapotban tért haza. Hogy ott hon mi történt, az még eddig nem tudható. Reggel fél hat órakor a derék portás revolvert keresett elő, szívének irányozta és eldördült a végzetes lövés.

Felesége rémülten futott be a lövésre s halva találta férjét, kinek a golyó épen a szívért furta keresztül.

Holttestét kiszállították a közkórházba. A vizsgálatnak lesz célja kikutatni, hogy mi ok indította e derék embert az öngyilkosságra. Bár — amint értesülünk — önkossági eszmével már régebben foglalkozott s a mult évben is meg akarta magát lőni, de akkor a felesége eldugta előle a revolvert.

A rokonszenves megjelenésű portás öngyilkossága általános részvétet keltett. Szinte hihetetlennek tartjuk, hogy ezt a hatalmas termetű embert nem látjuk többé a főiskola előtt s bizonyára az ifjuság körében is sokáig emlékezet tárgya lesz a derék Fekete Miklós.

Halálát felesége siratja, kit végzetes tettével szomorú özvegységre hagyott hátra.

— **Jövöheti bűnügyi főtárgyalások.** 1900. október hó 1-én, hétfőn: ifj. Mikó Gábor ellen, erőszakos nemi közönség bűntette. Tóth Imre ellen, magánokirat hamisítás bűntette. Oláh Lajos ellen, magánokirathamisítás bűntette. Refulovics Róza ellen, lopás bűntette.

Október hó 3-án, szerdán: Pálfi János ellen, lopás bűntette. Létai Imre ellen, személyes szabadság megsértése, Lusztig Gyula s társa ellen, csalárd bukás bűntette.

Október hó 4-én, csütörtökön: Tóth Mihály ellen, személyes szabadság megsértése, Burai János s társa ellen, magánlak sértés bűntette.

Október hó 5-én, pénteken: Pusztai

Gáborné ellen, gondatlanság által okozott emberölés vétségéért. Weisz Bertalanné ellen, hatóság elleni erőszak bűntette. Grósz Sándor s társa ellen, párviadal vétsége. Ugyanaz nap még ítélethirdetések.

— **Lelketlen anya.** Tegnap délután hét és nyolcz óra között a péterfiak temető árkában Pachar Zsófi cselédleány egy kéthetesnek látszó csecsemőt talált. A leány bevitte a talált gyermeket a bábaképezdéhez, hol Guzgó Ferenczné szülésznő felismerte, hogy a gyermek anyja Szöllősi Zsófi, szováti születésű 18 éves cseléd, ki e hó 15-én adott életet a gyermeknek a bábaképezdében. A lelketlen anya kitette a kis csecsemőt, bizonyára azzal a szándékkal, hogy elpusztuljon. A rendőrség megindította az eljárást az ismeretlen tartózkodású cseléd ellen.

x **A gyomor betegségei** igen különböző rossz indulatú formákban mennek át, különösen ha jelentéktelenebb gyomor bajok ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert kéznél tartani. Kitűnő hatásnak bizonyult e tekintetben dr. Rosa balzsamja, melyet Fragner B. gyógyszerész Prágában 203., III., készít. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

Királyváros.

Görz, szept. 28. A várost nagyban díszítik. A királyt holnapra várják.

Uj főparancsnok.

Athén, szeptember 28. Konstantin trónörökös a hadsereg főparancsnokává neveztek ki.

Merénylet Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, szept. 28. Tegnap este Peróban egy nyilván részeg mohamedán, Ahmed Refik effendi, késsel kezében üldözte Lázár Alfrédet, az osztrák-magyar konzulátus dragománját, kiáltozva: „Halál a gyaurokra!” Egy rendőrbiztost, ki nem tett eleget a dragomán fölcsóztatásának, hogy üldözőjét tartóztassa le, fogságba vetették.

Megezáfolt hír.

Budapest, szept. 28. Azt a hirt, hogy a sah elleni inezidensek folytán Rudnay lemondott, a rendőrség megezáfolja.

Öngyilkos kereskedő.

Budapest, szeptember 28. Trencsényi Félix kereskedő, mivel üzlete rosszul ment, hasbalötte magát. Sérülése életveszélyes.

Válasz egy agglegénynek.

Jó napot, kedves Borissza ur!

Csak képzelem, ma tudtam meg, hogy házasodni akar! Ma 27-én, pedig ön még 8-án kihirdette azt; képtelenség lenne tehát, ha még ma is, mint agglegényt üdvözlém. Szeretném is ezt most tudni, mielőtt véleményemet kifejezném az ön tiszteletreméltó szándéka felett, de miután ez most hamarjában lehetetlen, ennél fogva azon reményben, hátha mégis a tizenkilencedik század egyik csodájára, még agglegény, nem mulaszthatom el kifejezni véleményem, melyet bizonyosan különösnek, vagy ha jobban tetszik „*furcsának*” talál, ha megsugom, hogy: „*pedig én is férjhez-adó vagyok!*” De tudja, kedves Borissza ur, én roppant őszinte

kis lány vagyok és én azt mondom, ne nősüljön meg, megmondom azt is, miért!

De most egy gondolatom jött, az előbb úgy-e azt mondtam, hogy egy csoda lenne, ha ön agglegény maradt volna, miután pedig csodák a mai világban ritkán történnek, nos? tegyük fel, hogy ön ma már egy boldog vőlegény és ha ez úgy van, akkor kérem, tegye félre levelem, mert akkor már ugyis elkéstem véleményemmel, sőt még önt fel is bosszanthatnám, mert nem vagyok tekintettel a kivételekre, mint esetleg az ön kedves menyasszonya is lehet.

No nézze, most megint egy más gondolatom jött! Hatha maga se meg nem házasodott, se nem agglegény, sőt eszébe eincs házasodni, mert maga valami kis hunczut „golya” és csak arra kíváncsi, hogy hány száz levelet kap, hogy agglegény bácsi éa is férjhez mennék, meg éu is, meg megint ez! Bizony meglehető, hogy maga valami kis golya, a ki nagy reménynyel néz az alapvizsga felé, hogy aztán annal nagyobb a csalódás a felbukást illetőleg.

De ha csalódnám föltevésomban, oh akkor miliom bocsanat, kedves Borissza ur! De mért nem inkább Bor-nem-issza? Ebben a pillanatban elszlott kételyem és elhiszem, hogy ön egy kedves agglegény, mert hogy kedves, az tény, bár egyéb meggyőződésöm róla nincs, mint az, hogy házasodni akar, de már ezért is kedves és rá terek, a mit tulajdonképen mondani akarok.

Mintha most azt hallanám, hogy maga mondja: ideje is már! Pedig még el akarom mondani azt is, hogy miért oly soká választok tiszteletreméltó levelére, bár egyrészt nem sajnálom, mert így azt remélem, hogy ma már csak talán nem kap annyi levelet és így az enyém egyedül érkezik és egy piczivel több figyelembe részesül. Ugy-e milyen szerénytelen vagyok? — Vagy pedig már elkésett! Tudja kedves Borissza, úgy el voltam a napokban különösen ebben a hónapban foglalva, hogy még!

Reggel még jó, hogy a postás 8 körül jár, mert különben nem ébrednék föl, kilenczig aztán rendesen gyönyörködöm a kapott kártyáimban, melyek majdnem napi rendben vannak, 9—10-ig takarítok, nem hiszi, 10—11-ig segítök elrontani a rétest, mint ma! de ezt csak elhiszi, aztán megeszem az elrontott rétest, aztán megeszem az elrontott rétest, aztán elszundikálok 2-ig, aztán 6-ig poantlaszok, 6—7-ig könyörögni a mamának, hogy jöjjön a corsóra, aztán rendesen remek könyveim vannak, esetleg valami más szórakozás, jaj csak jönne is már a színház, alig várom!

Igy aztán mostanában egy kissé elhanyagoltam a lapok teljes átolvasását, csak a hireken futottam végig, ám szépen elrakosgattam, tudtam, hogy majd rájuk is kerül még a sor.

És richtig! az este eorsó után kissé bosszusan csalódvá mentem haza, hogyne! az ideálom — úgy-e hogy őszinte vagyok — nem volt a corsón, sőt még az Emkébe sem! a naplóba hát csak ennyi került: 26 d. e. semmi d. u. dettó. Egyszer, a mint lapozgatók, szemembe ötlök ez a felirat: a szept. 8-iki lapot vedd meg: „az agglegény nyilatkozata.” Kutatni kezdém és megtaláltam — egy választ a kis özvegyet, de most már hol a levél a kérdés és hála a Mendelovits ur ügyességének, kezeim közé került az ön tm. czikke, a melyre végre valahára kifejezém a véleményem. Jaj Istenkém, de elfáradtam! de képzelem önt! úgy-e? Uram, ön ne nősüljön meg! Hallgasson meg! Hát azt hiszi ön, kedves uram, hogy csak Ella és Eulália ő nagyságáéknak voltak szeszélyei? nem bizony! minden asszonynak van szeszélye, sőt nem oly kevés igényü, mint Elláé volt. Kár volt Ellát otthagyni! No hallja! ha minden leánynek oly kevés szeszélye lenne, hogy sőténen issza a kávéját és lámpavilágánál aludjon, ez jó lenne. Tudja-e kedves Borissza ur, hogy maga nehezen kap illetve talál feleséget, ha ilyen

csekélységért is visszaküldi a gyűrűt. Még az Eulália és a többiokait értem, bár egyiknek sem volt rossz izlése kivált az equipage de Ellaét? azt nem. No én tudom, nem kellenék magának, mert én nemcsak hogy oly sötéten iszom a kávét, hogy mindig az orrocskámon van egy kis pat. . . . hanem van még a mellett más szeszélyem is. És maga még csöndes családi élet után vágyik, no hiszen köszönöm szépen, ha lehetne! Ugy-e nem kellene valami életunt, nyomott kedélyű vén kisasszony, már pedig csend élet csakis így lehet, ha pedig valami életre való kis lányt venne el, fucsos a csendélet, mert annak szeszélye van, mind a hánynak. De valami unicum lehet maga Borissza ur, hogy még tíz vőlegénység után is van kedve nősülni. Talán valami kollegája mostanában nősült meg remekül és kedvet kapott maga is. No én azt tanácsolom, ne nősüljön meg, a csusz ellen remek a Császár-fürdő (nagyamától tudom) a lég-huzam is árt? Arról is ad Mihalovits ur. De ha mégis mégis csak meg akarja próbálni a házasság — így mondják — édességeit, vagy pedig ellenkezőleg, hogy igaznak bizonyuljanak az itt elsoroltak, nősüljön meg. Én kívánom, hogy ha gyémántot remél találni, ne akadjon kőre. És most pardon az elhányt soraimért és sok bohóságaimért, melynek kritikáját — várom! jó!

Isten önnel, szívélyesen üdvözlöm:

Babyka.

KÖZGAZDASÁG.

Tanácsadói intézvény a gazdasági tanintézeteken.

Szólás-mondás, de régi példabeszéd: a magyar embernek nem kell tanulni, elég ha gondolkodik. S gondolkozott is a magyar gazda sokáig, közbe-közbe a kártyát is megkeverve, amíg el nem érkeztek a nyolcvanas évek mostoha gazdasági viszonyai, amíg a buza ára le nem szállott 6-7 forintra. Akkor azonban elérkezett a cselekvés ideje, az egyszerű gondolkozás már nem volt elég a megélhetésre. Kezdtünk kísérletezni, nem volna-e hasznosabb buza helyett cukorrépa, burgonyát, cikóriát stb. termesztani. Sőt egyesek kísérletet tettek arra nézve is, nem lehetne két kalászt termesztetni ott, a hol eddig csak egy termett; szóval mezőgazdaságunk új korszakba lépett. Az elfogulatlan szemléletnek el kell ismernie, hogy mezőgazdaságunk óriásian fellendült az utóbbi 20-25 év alatt bizonyos, hogy nagyon elmaradt az a gazda, ki ez idő alatt bruttó jövedelmét meg nem kétszerezte.

Csak az a kérdés ezek után, vajjon olyan-e már a mai gazdasági rendszerünk, a mely a tökéletesség netovábbja, a melyen többé javítani, lendíteni nem lehet, amely a lehető legnagyobb bruttó és nettó jövedelmet szolgáltatja; sajnos, e kérdésekre nem mel kell felelnünk. Elismerjük ugyan, hogy gazdasági viszonyaink különösen az utóbbi évtizedben nagyot lendültek ugyan, annak dacára a tökéletestől nagyon messze vagyunk. Kezd ugyan már gazdaközönségünk is fogékony lenni az újítások iránt, de a legtöbb esetben nem számítással újít, hanem azért, mert látja az újítást más jónak talál, jónak fog-e bizonyítani az ő viszonyai között is, mert nem vett magának fáradságot, hogy a szóban forgó újítást kiösmérje, tanulmányozza, mielőtt alkalmazná. A minapában vasutoni utazás közben mondja egy uri ember, hogy tavasszal buzavetéseit Thommassalakkal fogja behinteni, mert az egy földbirtokos társánál oly kitűnő befolyással volt a termés hozamra. Én elhüledezve hallgattam terveit s csodálkoztam azon, hogy foghat valaki műtrágyázáshoz, mikor még azt sem tudja, hogy a salak a legnehezebben oldható műtrágya, a melynek feloldására nem egy tavasz, de egy álló esztendő sem elég; ha ilyen felületes ösmeretek alapján alkalmazza a gazda az újításokat, akkor nem lehet csodálkozni rajta, ha ezt ép oly hamar sutba dobja, mint haszontalant,

a milyen hévvel alkalmazta felületes ismeretek alapján.

Arról pedig — csak legyünk egészen őszinték — már csakugyan igen kevés gazdának van halovány fogalma is, hogy ad-e annyi trágyát talajának, a mennyi elegendő a talaj termő erejének fentartására, hogy az ő trágyázási rendszere mellett emelkedik-e, vagy apad talajának termőképessége. Pedig a gazdálkodásnak ez a kardinális pontja körül forog az egész gazdálkodás, s ha e tekintetben nem helyesen járunk el, kárba vesszük összes fáradságunk, kielégítő, vagy jó eredményt soha sem érhetünk el. Hogy pedig éppen e tekintetben országszerte nem helyesen járunk el, azt mutatja azon megdöntetlen tény, hogy a nyugati államok termés átlagai nemcsak felezik a másikat, de sok helyt annak a kétszeresén is túl emelkednek. Kevés az állatállományunk, műtrágyát is keveset használunk s így átlagunk az ország legtöbb helyén nem emelkednek, de csökkennek.

A kezelésünk alatt álló birtokról nem készítünk üzempertvet s így nem tudhatjuk, nem lehetne-e birtokunkat jövedelmezőbbé kihasználnunk, nem tudjuk eleve, mennyinek kell lenni a bruttó bevételek és kiadásnak, mennyinek a tiszta haszonnak; de sőt ha váltó gazdaságot üzünk is, a váltó többnyire nincs helyesen beállítva s így a lehető legnagyobb hasznót már csak azért sem érhetjük el. Ösmerek gazdaságot hetes fordával, a hol az első évben meg lesz ugyan trágyázva a talaj, de azután két éven keresztül egy szem trágyát sem kap, buza pedig a negyedik és hetedik évben jön bele. Hogy az ilyen váltó gazdaság a talajt tönkre teszi, s fél annyit sem ad, mint a mennyit helyesebb kezelés mellett adhatna, azt mindenkinek tudni kell, a ki némi ugynevezett tudományos gazdasági ösmerettel is bír.

Nem vonjuk kétségbe, hogy egy birtok üzempertvet kidolgozni, annak, a ki nem foglalkozik gazdasági tudományal és írásos munkákkal, igen nehéz, de meg van adva a mód és alkalom ilyen üzempertvet ahhoz értő, azzal sokat foglalkozó egyénekkel díjtalanul kidolgozni. A magyar-ovári gazdaságiakadémia, debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozs-monostori gazdasági tanintézeteken tanácsadói bizottság van gazdasági ügyben felállítva, mely bizottságnak feladata bárkinek és bármiféle gazdasági ügyben díjtalanul felvilágosítást, tanácsot adni.

Ákár üzempertvet kell valamely birtokról készíteni, akár állattenyésztési, növénytermelési stb. ügyben kell tanácsot adni, ezek a bizottságok legnagyobb szakértelemmel díjtalanul adják azt meg s a gazdának csak egy levelet kell írnia az illető intézet igazgatóságához, hogy a legjobb és teljesen kimerítő választ kapjon. Tanuljunk, haladunk, hogy gyarapodjunk.

Hogyan lehet gyorsan meggazdagodni!

Az utóbbi négy héten Genfben számos tolvajlást követtek el, melyek elkövetőjét a titkos rendőrség nem tudta kifürkészni. A tolvajlásokat fényes nappal követték el és egyik feljelentés a másikat érte.

Néhány nap előtt a zálogház igazgatósága a telefonon át azt jelentette a rendőrségnek, hogy egy fiatal ember több olyan tárgyat akart elzalogosítani, melyeket a rendőrség lopottaknak jelzett.

A rendőrök a zálogházban egy 21 éves, ismeretlen fiatal embert találtak, ki egy a Hotel Nationalsban lopott ékszerekhez tartozó gyémántmelltűt akart elzalogosítani. A fiatal ember azonnal beismerte, hogy az utóbbi tolvajlásokat ő követte el. Neve Müller Gaston. Genfben születet és állítása szerint műszerész. A fogadóban elkövetett tolvajlását a következőképen mesélte el:

„Egy este, a midőn a vendégek Table d'hote mellett ültek, felmentem egész a negyedik emeletig, a nélkül, hogy valaki feltartóztatott volna. Valamennyi szobáját

nyitva volt és kényelmesen összeszedtem sok értékes tárgyat. Aztán nyugodtam lementem és egy darabig a fogadó kertjében sétáltam.“

Az első siker által felbátorítva, másnap a Pierre Fatio utca 15. számú házában az összes lakásokat kifosztogatta és pedig fényes nappal.

A lopott tárgyakat egy fiókos szekrénybe tette, melyeket hátára emelt és nyugodtan haladt le a lépcsőn. Itt találkozott egy cselédleánnyal, kinek nyugodtan mondta:

— Unalmas munka a hurczolkodás, galambom.

A leány mosolyogva nézett a csinos legényre és enyelegve kérde tőle:

— Segitsek?

A legény megköszönte az ajánlatot, de nem fogadta el.

Az így lopott butordarabokkal csinosan berendezte hónapos szobáját. Most egy kis aprópénzre volt szüksége. Nem sokáig gondolkozott, hogy honnan vegye. Belopódzott egy üzletbe, honnan a tulajdonos pillanatra távozott és egy ügyes fogással magához vette a pénzesfüök tartalmát.

Más tolvajjal nem állott összeköttetésben, mindenütt egy maga dolgozott. A midőn azt kérdezték tőle, hogy becsületes foglalkozását miért cserélte fel a tolvajlás mesterségével, így válaszolt:

— Mert gyorsan akartam meggazdagodni!

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Előjelek.** — Nos, Kiss ur, jön-e ma este korcsmába?

— Azt hiszem. Mert hát úgy veszem észre hogy a feleségemnek ma jóindulatu napja van.

* **A legnagyobb pályaudvar.** A világ legnagyobb pályaudvarának mondják az új Southern Terminal Station-t Bostonban, a melyet a múlt évben adtak át a forgalomnak. A pályaudvar vonatesarnokában 30 sínpar van a távolsági forgalom részére, míg a helyi forgalom lebonyolítására való sinek a csarnok alatt 17 lábnyi mélységben vannak lerakva. Alul négy perron van, amelyekről lépcsők vezetnek fel a csarnokba, hol 28 perron áll a közönség rendelkezésére. A vonatesarnok hossza 602 láb, szélessége 570 láb. Az állomáson naponként 737 vonat indul el és érkezik; ezek közül 65 egyetlenegy órában indul, délután 5 óra 15 percz és 5 óra 17 percz között, tehát két percznyi időköz alatt hat vonat indul el és három érkezik.

* **Súlyosabb veszteség.** A vasuti szerencsétlenség után a kórházban kesereg két nő, kik túlélték a balesetet.

— Oh, — jajgat az egyik — én elvesztettem a karomat.

— Hát még én — jajgat a másik — én elvesztettem a férjemet.

— Igen ám, de más férjet lehet kapni.

REGÉNY.

A „Világ Szive“.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

101.

— Kérlek, ha úgy tetszik, próbáld ki ti is őket, hadd nyiljon meg az ő szájuk, s az ő kérésük hadd jusson a tanácsnak füleibe.

Ezen szavak elhangzása után a testvérek közül kettő én nekem és a sennornak bekötötte szemünket, hogy ne láthassuk a titkos jeleket, — melyeket különben én mind igen jól ismertem — a Maya szemét azonban nem kötötték be.

Nemsokára a Tikal szava ütő meg fülünket:

— Mi a ti nevetek, a kik idegenek vagytok a mi szemünk előtt?

Nem feleltünk, mert egy hang fülünkbe sugta, hogy hallgassunk.

— A mi nevünk „Tengerek Fia” és „Ignatio, a vándor” — válaszolt Maya hangja.

— Fia a tengereknek és Ignatio, a vándor, — kérde Tikal, — miért jövétek ide, átélvén a kaput, melyre rá nagyon írva, hogy „Halál az idegenekre és be nem avatottakra”?

— Mert van egy kérelmünk s van egy ajánlatunk ti hozzátok és mert, — bár távoli országban lakunk, mi is szolgálai vagyunk a Szívnek, — felelé Maya.

— Hogyan jöttetek ide?

— A Szív vezetett, a Száj utasított, mi pedig követtük a Szemnek fényét.

— Mutasd meg a Szem fényének jelét, vagy pedig halj meg.

Csönd lett és — bár nem láthattuk — Maya megmutatá helyettünk a Szem jelét.

— Mutassátok meg a második jelét, a Szájnak jelét, vagy pedig legyetek elátkozva a Száj által és haláluk halálával haljatok meg.

Ujra csend.

— Mutassátok meg a Szívnek jelét, a harmadik és legszentebb jelét, vagy pedig haljatok meg és ne legyen nyugtotok a másvilágon sem, dobassatok bele a sötétségnek országába s a pokol tüze emésztszen titeket az idők végtelenéig.

Olyanforma zajt hallottunk, mintha a társaság felkelne helyéről és térdre borulva, nem sok időre rá a kötelek lehullottak szemükről.

— Idegenek, — mondá Tikal — őseink törvényei szerint most már beszédre nyithatjátok a ti szátokat, mert törvényszabta kötelessége a tanácsnak, hogy meghallgasson titeket. Beszéljétek hát félelem nélkül.

Erre én így kezdtem beszélni:

— Testvérek! így szólítalak meg titeket, mert idegen létemre is a Szívnek testvériségéből való vagyok s hozzá, a mint azt be is tudom bizonyítani, rangra mindnyájotoknál elébb való, kivéve téged Tikal, ki szintén őrizője vagy a Szívnek. Beszélék pedig a magam nevében, társam nevében, ki szintén tagja testvériségünknek és Mayának, a Szív Urnőjének, volt uralkodók lányának nevében. Beszélvén pedig, így szölok hozzátok:

Első tekintetre úgy látszik, mintha mi hárman Zibalbayval együtt, ki már meghalt s ennél fogva kívül áll a ti törvénylátáston, megsértettük volna ezen város törvényeit, mi, az által, hogy átléptük a kapukat, Zibalbay pedig és Maya azzal, hogy átvezettek minket ezeken a kapukon. Ezen bűnünkért nyolcz nap előtt halálra adnak vala, ha lady Maya nem követeli tőletek, hogy jogunk lévén hozzá, állítsatok ezen magas törvényszék elé. Ó neki és atyjának elismertétek ehhez való jogát, most arra kérlek, hogy ugyanezen kegyességet terjeszszétek ki önám és testvéremre is.

— Mi ezimen tartasz erre igényt, idegen? — kérde Tikal.

— Azon a ezimen, hogy tagjai vagyunk a Szív legbensőbb környezetének s ennél fogva nem is követhettünk el bűnt azzal, hogy meglátogattuk e várost, mert rangunk és tisztségünk fogva szabadságunkban állott ezt megtenni.

— Igaz! — hangzott fel a moraj a hátam mögött ülő Tanács köréből és Tikal is azt mondá, hogy „Igaz!”, de hozzátévé: „Ha csakugyan tagjai vagytok a Szív legbensőbb környezetének, nem lesz bántódásotok, de elébb bizonyítsátok be, mert mindaddig még semmivel sem adtátok tanubizonyosságát állításotoknak.

A legbensőbb körből való testvéreknem ismernie kell a Szív-Rend misztériumait és tudnia kell, miként feleljen még a titkos kérdésekre. Jertek, tegyétek le ezt a próbát, előbb azonban a fehér ember hadd menjen ki a szanktuáriumból, mert most már mindenkinek magáért kell helyt állania.

Ehhez képest a sennort kivezették s az ajtókat bezárván, a legöregebb és a misztériumokban legjáratosabb tanácsos előlépett és egész sor kérdést adott fel, melyekre mind habozás nélkül megfeleltem. Azután

felszólítottak, hogy álljak az oltár elé s mint a Szívnek Őrizője, végezzem el teljes szertartással a Szívnek kinyitását. Ezt is megtettem, bár, amint később mondták nekem, az én szertartásom némely apróbb részletben különbözött az övétől. Ennekutána én állottam elő s intéztem kérdéseket hozzájuk, mindaddig, míg utoljára senki sem tudott megfelelni kérdéseimre, nem még maga a főpap, Mattai sem. Erre aztán bevallották, hogy többet tudok bármelyiküknél is s ezen tudományomért attól a naptól fogva nagy tisztességet biztosítottak számomra a Szívnek városában.

Rögtön székelt is jelöltek ki számomra a testvérek közt, még pedig közvetlenül a főpap után következőt. Ez megtörténvén, behívták a sennort.

(Folyt köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 1. Bérletszünet.

Szombaton, 1900. szeptember hó 29-én:

I. Ünnepi nyitány.

II. Negyedik László.

Történeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Dobsa Lajos.

SZEMÉLYEK:

Iv-ik László	Pataki Béla	Ayda	Fái Flóra . . . . .
Édua	Komjáthyné	Dániel atya	Iff. Szathmáry . . . . .
Turtul	Bartha I.	Togur	Kiss Irén . . . . .
Arbuz	Ódry Árpád	Lőrincz	Tanay F. . . . .
Kemenche	Karacs Imre	Ivó	Környei B. . . . .
Myze	Komjáthy J.	Kuma	Szigei L. . . . .

Vasárnap, szeptember hó 30-án két előadás.

Délután 3 órákor, félhelyárakkal:

A próbaházasság.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Este 7 és fél órákor, rendes helyárakkal, bérletszünetben:

Kurucz-furfang.

Eredeti színmű 3 felvonásban.

Színházi műsor.

Hétfőn, okt. 1-én, bérlet 1. szám „A” — A görög rabszolga. Operette 3 felvonásban.

Kedden, okt. 2-án, bérlet 2. szám „B” — Közönyt közönnnyel. Vigjáték 5 felvonásban.

Szerdán, okt. 3-án, bérlet 3. szám „C” — A koldusdiak. Nagy operette 3 felvonásban.

Csütörtökön, okt. 4-én, bérlet 4. szám „A” — újdonságul először: **Névtelen levelek.** Bohózat 3 felvonásban.

Pénteken, okt. 5-én, bérlet 5. szám „B” — A kis szökevény. Operette 3 felvonásban.

Szombaton, okt. 6-án, bérlet 6. szám „C” — az aradi vértanúk halálának gyásznapján: **1848. (Hadak útja.)** Történeti színmű dalokkal, 9 képben.

Vasárnap, okt. 7-én, két előadás; délután 3 órákor fél helyárakkal: **A szökött katoná.** Eredeti népszínmű 3 szakaszban. — Este 7 és fél órákor, bérletszünetben, újdonságul először: **A csillag fia (Bar Kochba).** Énekes legenda 5 képben. Irta és zenéjét szerzette: Goldfaden Dávid.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿

MINDENNEMŰ

ISKOLAI SZEREK

RENKIVŰL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLCSÓBBAN A

CSOKONAI PAPIR- KÉRESKEDESBEN

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREBZHETŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTÉSE

LEGOLCSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿

Hirdetmény.

Ujfalussy Endre mártonfalvai (vasutállomás: Vámospéres) birtokán nagyobb mennyiségű **anyaszéna, sarjuszéna, továbbá zab-, árpa- és rozs-szalma**, mintegy 150—200 holdról leszedendő **csutka** eladó és mintegy 350—400 hold területű őszi tarló és kaszálló-legelő kiadó.

Ugyanott mintegy 60 hold fajszőlőről szüretelendő must, illetve bor eladó.

Értekezhetni **dr. Popper Mór ügyvéd** zárgondnokkal **Debreczenben, Piacz-utca 45.**

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képekreték stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók: **Szent-Királyi Tivadar** cégénél Debreczenben.

NYILT-TÉR.

Mint hogy a tavasz előre haladásával osecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt, mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dús szénsav-tartalmánál fogva, specifikus óvszer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a osecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire: a gyermekek lázas megbetegedéseitől pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hűgahajtó és a szomjat oszllapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

A Mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Varga Pál czimbalomgyártónál
a ki
czimbalmot
vesz

ingyen fog megtanulni czimbalmozni

a nála megjelölt czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segélye nélkül a ki egy héten csak egy órát is áldozhat reá naponként és nem képes felfogni, annak köteles vagyok visszaadni a czimbalom vétel árát hiány nélkül.

Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rókk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett.

Képes nagy árjegyzéket czimbalmokról ingyen küldök.

30 kr.
egy kilo finom
csemege szőlő
3-4 kilós kosarakban
Szabó Lajos Fiai
cégnél.
Debreczen, Tisza-palota.

H.-Sámson határában
közvetlen a falu alatt
egy 125 kat. holdas
birtookrész
szabadkézből akár egészben,
akár részenként, őszi gaboná-
val bevetve **eladó.**
Czim a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések felvé-
telnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvé-
telnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 13.

A rovatban az egyszeri beiktatás 10 szögig 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 3 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Két fiatal
(három hónapos) fajtisza
Topterrieur kutya (egy pár) eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Angol lady
angol nyelvből órákat ad kezdőknek és haladóknak. Értekezhetni Ajtó-u. 6 sz.

Eladó
egy hosszú, fiókos író-asztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.

Pincze,
mely üveges borok be-raktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Pártoljuk a hazai ipart.

Scherg Vilmos és Társai Brassói Posztógyára

legmelegebben ajánlja kizárólag tiszta nyirt gyapjából készített **divat-kelméit**, valamint mindennemű **egyenruhaszövetjeit** rendkívül szolid és tartós kivitelben.

Legjobb hírnevű **Erdélyi Lóden szöveteink** egy tartósságára, valamint izléses kivitelükre nézve a leghírhedtebb külföldi gyártmányokkal versenyezhetnek.

Egyszersmind értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy

DEBRECZEN és VIDÉKE részére

Szedlák és Vámos

debreczeni. bizalmat érdemlő szabócégnél olyszerű raktárt szerveztünk, hol gyártmányaink méterszámra is gyári áraink mellett szolgáltatnak.

Dus választékban kaphatók továbbá gyártmányaink

VARGA és VASS
uraknál.

Bikszádi

ásványvíz

áriappal

és

ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

a

Kütközélség

Bikszád

(Szatmármegye).

BIKSEÁDI ásványos gyógyvizet,

mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága **Selters** és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs-hurutnál és kezdődő gümőkőknél, továbbá ki- **Bikszádi víz** alkalmazása által tűnő eredményt értek el a idült és heveny gyomorhurut máj- és epe-hólyagbántalommál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint specifi- cum vált be.

A Bikszádi víz bérlelje s a **ALMER LAJOS és KÁROLY** nagybányai sztojkai víz főelárusítói: lakosok.

SZTOJKAI ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi viznek**, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigoru diéta betartásával: **idült gyomorhántalom**, máj- és epehólyag, valamint epeköbajoknál, nemkülönbön **czukorbetegség** alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatásu a **Sztojkai ásványvíz** összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A **Sztojkai ásványvíz** dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital, pártját ritkítja. — A **Sztojkai ásványvíz** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengerentuli szállítást.

Sztojkai

ásványvíz

áriappal

és

ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

a

Forráskezelőség

Sztojka,

u. p. Magyar-Lápos.

(Szolnok-Dobokam.)